POSITION PAPER

Herziening van de Tobacco Taxation Directive (TTD)

Kernboodschap

Rookpreventie Jeugd verwelkomt het Commissievoorstel van de TTD (COM (2025) 580) als een stap in de goede richting, ook al gaat het minder ver dan wij zouden willen. Wij vragen de lidstaten dan ook dit voorstel vast te stellen en niet de Cypriotische compromisteksten, die een afzwakking betekenen van het Commissievoorstel.

Voor ons staat bij nicotineaccijnzen gezondheidsbescherming voorop, niet het maximaliseren van inkomsten. Voor jongeren is prijs een belangrijke factor. Dat vraagt om EU brede geharmoniseerde accijnzen. Een accijns kader dat nieuwe nicotineproducten laag belast of zelfs uitzondert is niet neutraal. Het schept ruimte voor nieuwe verslaving.

Waarom nu

- De minimumtarieven zijn verouderd. Commissaris Hoekstra noemde ze op 17 maart 2026 “pretty much meaningless” en wees op nieuwe nicotineproducten die “highly addictive, especially for teenagers and kids” zijn. Het voorstel van 16 juli 2025 brengt vapes, heated tobacco en nicotinezakjes voor het eerst onder het kader.
- De Raad beslist met unanimiteit (artikel 113 VWEU). Het Europees Parlement heeft een raadplegende rol en verwierp het Commissievoorstel op 17 juni 2026. De uiteindelijke beslissing ligt bij de Raad.
- Eén lidstaat kan blokkeren. De Cypriotische compromisteksten van januari tot mei 2026 verlagen verschillende voorgestelde minimumtarieven en wijzigen de tariefstructuur en de overgangsregelingen.
- Bijna 700.000 mensen per jaar overlijden in de EU aan tabak. De rookprevalentie is 24%; het doel van Europe’s Beating Cancer Plan is minder dan 5% in 2040.

Bescherming van de jeugd

In de EU gebruikt 14,3% van de 13- tot 15-jarigen e-sigaretten, het hoogste percentage ter wereld (WHO, 2025). De TTD kan helpen door:

(1) De goedkoopste instapproducten, zoals wegwerpvapes en nicotinezakjes, ook in de kleinste verkoopeenheid, onder het minimumtarief te brengen;
(2) Nieuwe producten niet gunstiger te belasten dan sigaretten;
(3) Een deel van de opbrengst te besteden aan jeugdpreventie;
(4) De Commissie te laten rapporteren over prijzen en jongerengebruik.
(5) Product definities te hanteren die strengere product- en verkoopregels niet belemmeren.

Onze positie in drie punten

1. Alle nicotineproducten onder het kader, zonder achterpoortje

Het kader moet alle nicotine houdende consumentenproducten omvatten, waaronder producten voor inhalatie en orale nicotineopname, ongeacht hun vorm of marktpositionering. De industrie heeft belang bij grijze zones. Al in 2020 concludeerde de Commissie (SWD (2020) 32) dat de richtlijn geen kader bood voor e-sigaretten en heated tobacco; het duurde vijf jaar voor er een voorstel lag. De herziene TTD moet de Commissie ruimte bieden om nieuwe producten nel te kunnen toevoegen.De nieuwe nicotine producten zijn “not harmless” zegt de Commissie zelf: zij “prolong addiction and act as a gateway”.
Toch biedt het Commissievoorstel lidstaten de mogelijkheid om nicotinezakjes tot en met 2029 zonder EU-minimumtarief te laten, terwijl voor e-liquids pas vanaf 2028 een EU-minimum geldt.

2. Eenvoudige tarieven die de prijs echt verhogen, meegroeien en niet te ontwijken zijn

Het gemiddelde nationale tarief ligt al ruim twee keer zo hoog als het huidige EU-minimum, dat volgens de Commissie “geen enkel doel meer” dient.

Wij pleiten voor een eenvoudige, geharmoniseerde tariefstructuur die rekening houdt met de hoeveelheid nicotine, met een minimumheffing die ook nicotinevrije e-liquids omvat. De structuur moet voorkomen dat sterkere producten fiscaal worden bevoordeeld en dat belasting kan worden ontweken via concentratie, volume of productontwerp. Zonder indexatie verliest een

minimum snel zijn werking. De FCTC-richtsnoeren bij artikel 6 bevelen aan tarieven regelmatig aan te passen, rekening houdend met inflatie en inkomensgroei, zodat tabaksproducten minder betaalbaar worden.

3. Fiscaal kader en productkader als één geheel, met sluitende handhaving

Productregels (TPD) en belasting (TTD) moeten elkaar versterken: een streng gereguleerd maar goedkoop product blijft aantrekkelijk, en een duur product met snoepsmaken trekt nog steeds jongeren. De fiscale definities mogen toekomstige aanscherping van de productregels niet belemmeren, ongeacht de volgorde waarin de TTD en de TPD worden herzien. Belasting werkt bovendien alleen als ze wordt geheven. Daarom vragen wij om:

- Sterkere traceerbaarheid van grondstof tot verkoop, ook online;
- Verlaging van de indicatieve hoeveelheden voor de beoordeling van eigen gebruik bij particuliere grensaankopen in artikel 32 van Richtlijn (EU) 2020/262. Wij vinden het huidige indicatieve niveau van 800 sigaretten oftewel vier sloffen te ruim.

Verwachte bezwaren

- *Minder inkomsten?* In de doorgerekende scenario's van de wiiw-studie "Excises on tobacco products in the EU" voor het Europees Parlement stijgen de accijnsinkomsten in alle negen onderzochte lidstaten, ondanks afnemend gebruik. Afgezien daarvan is nicotine accijns niet bedoeld om extra inkomsten te genereren maar om consumptie te verminderen.
- *Minder schadelijk, dus een lager tarief?*
  Een product kan minder schadelijk zijn en toch gezondheidsrisico's meebrengen. Ons pleidooi voor gelijke belasting is een beleidskeuze vanuit preventie: verschillen in schadelijkheid nemen niet weg dat nieuwe nicotineproducten jongeren kunnen aantrekken. Wij willen daarom voorkomen dat fiscale voordelen goedkope instapproducten en langdurige nicotineverslaving bevorderen.
- *Meer illegale handel?* Hogere accijnzen leiden niet automatisch tot meer illegale handel. De kwaliteit van handhaving, belastingadministratie en grenscontrole is van groot belang; ook prijsverschillen kunnen een rol spelen. De tabaksindustrie overdrijft stelselmatig het effect van hogere

accijns op illegale handel[1]. Hoe dan ook zal harmonisatie van accijnstarieven belastingontduiking verminderen.

Concrete verzoeken aan de Raad

1. Neem het Commissievoorstel (COM (2025) 580) als uitgangspunt, niet de compromistekst 9504/26
2. Hanteer brede, functionele definities en geef de Commissie een bevoegdheid om nieuwe producten toe te voegen. Zet nicotinezakjes niet later onder het minimumtarief dan andere nieuwe producten, behoud nicotinevrije e-liquids in het kader en belast heated tobacco niet gunstiger dan sigaretten.
3. Kies voor een eenvoudige, geharmoniseerde tariefstructuur die rekening houdt met de hoeveelheid nicotine. Zorg voor een minimumheffing die ook nicotinevrije e-liquids en de kleinste verkoopeenheden omvat, voorkom ontwijking en indexeer de tarieven.
4. Versterk de traceerbaarheid.
5. Laat lidstaten een deel van de opbrengst besteden aan rookpreventie, bij voorkeur voor jongeren (het draagvlak is groter als de opbrengst zichtbaar aan gezondheid wordt besteed, EPRS PE 762.466).
6. Vraag de Commissie na enkele jaren te rapporteren over prijzen per product en jongerengebruik.

Onze boodschap in één zin: wie nicotine goedkoop laat, maakt nieuwe verslaving betaalbaar.

Wij lichten dit graag toe en delen onze achtergrondinformatie met de lidstaten, de Commissie en het Europees Parlement.

[1] Zie bijvoorbeeld https://www.tabaknee.nl/nieuws/item/3589-tabaksindustrie-overdrijft-smokkel-en-verdient-er-zelf-aan